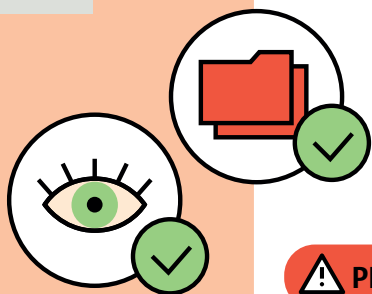

RED STAR LINE
— MUSEUM —

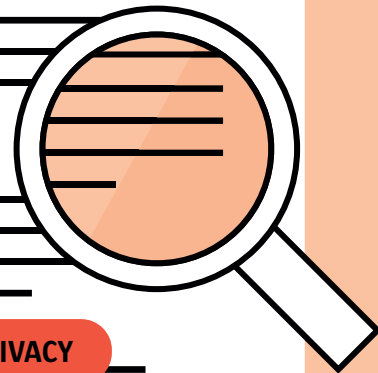

! PRIVACY

! PRIVACY

! PRIVACY

! PRIVACY

GEVOELIGE VERHALEN: ARCHIVEREN OF PUBLICEREN?

Hoe het Red Star Line Museum via een ethisch kader
privacykwesties controleert en valideert

RABAB HAMMOUDI

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
Red Star Line: de brug naar een beter leven	3
Een collectie die verbindt	3
Onze werking	3
Het verhaal van Emzar uit Georgië	4
Van data tot risico	5
Rechten en vrijheden	5
De risicoanalyse	5
Mondelinge geschiedenis	6
AANPAK RISICOANALYSE	7
1. De woordenzoektocht	7
2. In kaart brengen	7
3. Inhoud krijgt vorm	7
4. Lessen leren	7
DE WOORDENZOEKTOCHT	8
Wat is de ruime context van de gegevens?	8
Toestemming, de sleutel tot succes	8
Objectief kader	9
Inhoud letterlijk verwerken	9
Gevoelig = geweigerd?	10
Archivering voor historisch onderzoek	10
IN KAART BRENGEN	11
Hoe groot is het risico op privacykwesties?	11
Risicomatrix	12
Concrete risico's	13
Betrokkenen	14
Tabel: basisrisico's	15
Zonder risicomatrix	18
INHOUD KRIJGT VORM	19
Hoe publiek maken we de inhoud?	19
Besluitvorming	20
Verjaring van de privacy	20
LESSEN LEREN	22
Hoog risico, toch publiek	22
Beslissen is overleggen	22
Elk verhaal is even uniek	22
COLOFON	23

INLEIDING

Red Star Line: de brug naar een beter leven

Tussen 1873 en 1934 banen de oceaanstomers van de Red Star Line rederij voor ongeveer 2 miljoen mannen, vrouwen en kinderen de weg naar een nieuw leven. De Verenigde Staten en Canada zijn het beloofde land voor fortuinzoekers en iedereen die op zoek is naar een beter bestaan. Hun hele leven gevat in slechts enkele koffers, hopen op een greintje geluk.

Het Red Star Line museum is een authentieke plek die het historische verhaal van landverhuizers vertelt en migratie als universeel thema belicht. Het vertelt tal van individuele verhalen die (h)erkenning bieden aan mensen met een migratieverhaal. Als centraal thema brengt het museum een gevoel teweeg van dromen van een beter leven, afscheid nemen, het onbekende ontdekken en de zoektocht naar een nieuwe thuis.

Het Red Star Line Museum neemt je mee op een bewogen reis in het voetspoor van de landverhuizers.

Een collectie die verbindt

Het museum brengt prangende en iconische levensverhalen van Antwerpen tot Amerika, over de met hoop en dromen doorspekte tocht naar geluk. Dit loopt niet enkel via objecten, maar ook door onze verhalencollectie die we voortdurend uitbreiden met meer hedendaagse verhalen over migratie. Hiervoor nemen we interviews op, waarmee we al dat biografisch migratie-erfgoed verzamelen, bewaren en ontsluiten. Waar mondelinge geschiedenis meestal een collectiestuk verder onderzoekt, wordt bij ons het verhaal an sich het object. Objecten, documenten en digitale bestanden ondersteunen dit verhaal.

Zo zetten we bezoekers, getuigen, onderzoekers, historici en partners aan tot reflectie en dialoog over migratie, van vroeger tot nu en in de toekomst. Dit maakt van het Red Star Line Museum een authentieke plek met internationale allure die mensen niet enkel begeestert en informeert, maar ook verbindt.

Onze werking

We willen onze bezoekers helpen een beeld te scheppen van hoe migratie de laatste 150 jaar evolueerde. Daarom verzamelen we alle soorten getuigenissen van migratie uit het verleden en in deze tijd, ook van buiten de Red Star Line-rederij. We nemen interviews af en verzamelen deze getuigenissen met belang voor gelijkwaardige samenwerkingen.

En daar kan het schoentje af en toe beginnen wringen. Het uitdagende aan de meer hedendaagse verhalen is dat ze vaak gaan over mensen die nog leven en zelfs in hachelijke situaties verkeren. In het tijdperk van sociale media is het makkelijk om mensen op te sporen. Wat als een geïnterviewde bijvoorbeeld traumatische ervaringen over diens ex-schoonfamilie deelt en hen bij naam noemt? Alle feiten die we vertellen in ons museum, moeten dus de privacy van de betrokkenen respecteren.

PRIVACY EN PERSOONSGEGEVENS?

Sinds 2018 is in Europa de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Zegt die term je niets? Geen zorg: we kennen dit allemaal beter onder de noemer GDPR: de General Data Protection Regulation, die sinds 25 mei 2018 de privacy en persoonsgegevens van elk individu in Europa wil beschermen.

Als museum moeten we ons dus verplicht aan deze regelgeving houden: voor ons is dit maar al te logisch. Ethisch gezien vinden we het belangrijk dat we een goede vertrouwensrelatie behouden met de mensen die verhalen met ons delen. Zij leggen hun leven bloot en dat moeten we met respect voor de privacy van alle betrokkenen behandelen.

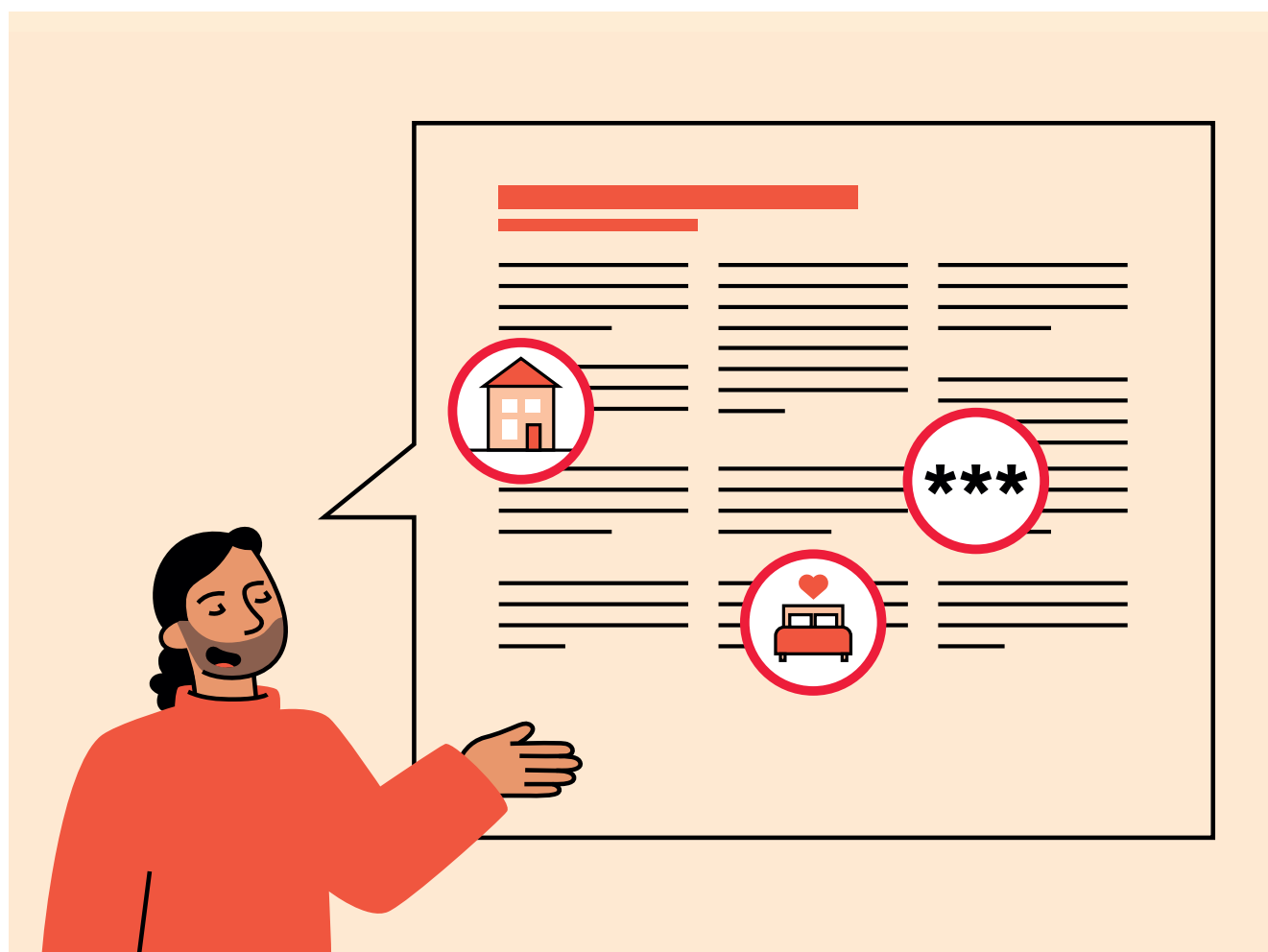
Het verhaal van Emzar uit Georgië

Ontmoet Emzar. Met zijn bewogen levensverhaal wordt de delicate situatie rond privacy meteen helder. Emzar leefde in de LGBTQIA+gemeenschap in Georgië en ontvluchtte zijn geboorteland in 2018 na homofobe uitspraken van zijn familie en daaropvolgende doodsbedreigingen. In België blijft hij strijden tegen de homofobe regering in Georgië en richtte hij samen met een vriend een ngo op ter ondersteuning van de Georgische LGBTQIA+gemeenschap.

Het publiek maken van zijn verhaal brengt echter risico's met zich mee voor zijn privacy en die van zijn vrienden, medeactivisten en familie. Ondanks dat gevaar vindt Emzar het essentieel om over de realiteit van het LGBTQIA+leven in Georgië te spreken. Daarom wilde hij samen met ons museum zijn migratieverhaal delen, wat hem meer zelfvertrouwen en energie als activist gaf.

👁️ BEKIJK HET VERHAAL VAN EMZAR

Aan de hand van Emzars verhaal kunnen we perfect uitleggen hoe we in ons museum privacy-inbreuken proberen te voorkomen. Emzar vertelt namelijk zijn aangrijpende levensverhaal, waarbij hij ook onrechtstreeks informatie over anderen prijsgeeft. Het hoeft hier niet te gaan om namen of foto's, maar ook een woonplaats of andere persoonlijke gegevens zijn zaken die we niet zomaar te grabbel mogen gooien. We moeten strenge privacyregels volgen en meer dan enkel toestemming krijgen van Emzar zelf.

Van data tot risico

Bij het Red Star Line Museum verwerken we heel wat gegevens: van krantenartikel tot foto, citaat, geschreven verhaal en meer. Als we kijken naar de verhalen van Emzar, dan spreken we over een interview. Al die informatie moeten we ‘betrouwbaar verwerken’: we moeten goed letten op wie de informatie verwerkt en wat ermee gebeurt.

Bij het ontsluiten - het publiek maken - van Emzars verhaal zijn er heel wat privacyrisico’s voor Emzar, zijn vrienden, medeactivisten en zijn familie en naasten in Georgië. Want willen zij wel dat hun identiteit bekend wordt gemaakt? Of dat iedereen Emzars verhaal kan opzoeken? Sommige mensen vinden het niet aangenaam dat bepaalde verhalen over hen publiek gemaakt worden. Hoe zou jij hiermee omgaan?

**GEGEVENS OVER HET
SEKSUELE LEVEN**

**POLITIEKE
GEGEVENS**

**VAKBONDGERELATEERDE
GEGEVENS**

Emzar praat in het interview over zijn geaardheid, activisme en de politieke situatie in Georgië. Deze informatie valt onder de bijzondere categorieën persoonsgegevens of gevoelige persoonsgegevens. Je leest alles over deze categorieën op pagina 8.

Rechten en vrijheden

Je ontdekte al dat we heel voorzichtig moeten omspringen met privacy. Maar wat betekent dat woord nu eigenlijk? Natuurlijke personen, dus mensen van vlees en bloed, hebben elk rechten en vrijheden. Dit zijn belangrijke principes die iedereen heeft rond onder meer wettelijke, sociale en ethische onderwerpen. Eén van die rechten is de bescherming van persoonsgegevens: het bewaren van ... de privacy!

Persoonsgegevens moeten we dus altijd eerlijk verwerken. Er moet steeds een bepaald doel aan vasthangen en alles moet bovendien altijd met toestemming van de betrokkene(n) gebeuren (of met een andere grondige reden). Daarom mogen we niet zomaar pakweg een lijst met alle geïnterviewden op onze website plaatsen of hun adressen vrijgeven.

De risicoanalyse

Goed, er is dus een algemene regelgeving rond privacy en je mag bovendien niet zomaar persoonsgegevens te grabbel gooien. Wat nu? Mogen we dan sinds 2018 niet meer met persoonlijke verhalen werken? Integendeel! We moeten de risico’s beperken en de informatie goed aftoetsen. Zo wordt onze collectie net betrouwbaarder en completer. Toestemming krijgen van alle betrokkenen is vrijwel onmogelijk, vandaar deze risicoanalyse.

De verhalen die Emzar ons vertelde bevatten heel wat persoonlijke, privacygevoelige gegevens. Iemand kan die informatie manipuleren of zomaar delen met anderen, wat een inbreuk op de privacy betekent. Net daarom bestaat er een hulpmiddel: de GEB of gegevensbeschermingseffectbeoordeling (in het Engels: Data Protection Impact Assessment of DPIA).

Met behulp van de GEB stelden we een ethisch kader voor onze collectie op. Bovendien deden we daarbij ook een risicoanalyse: een term die we vanaf nu gebruiken in de plaats van GEB. Deze risicoanalyse is een nuttig hulpmiddel, vooral bij twijfel over de ethische en juridische aspecten van het gebruik van een persoonlijk verhaal. Je leest alles over de verschillende fases van deze risicoanalyse vanaf pagina 6.

Een GEB of risicoanalyse valt onder artikel 35 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en is dus sinds 2018 wettelijk verplicht in Europa.

Mondelinge geschiedenis

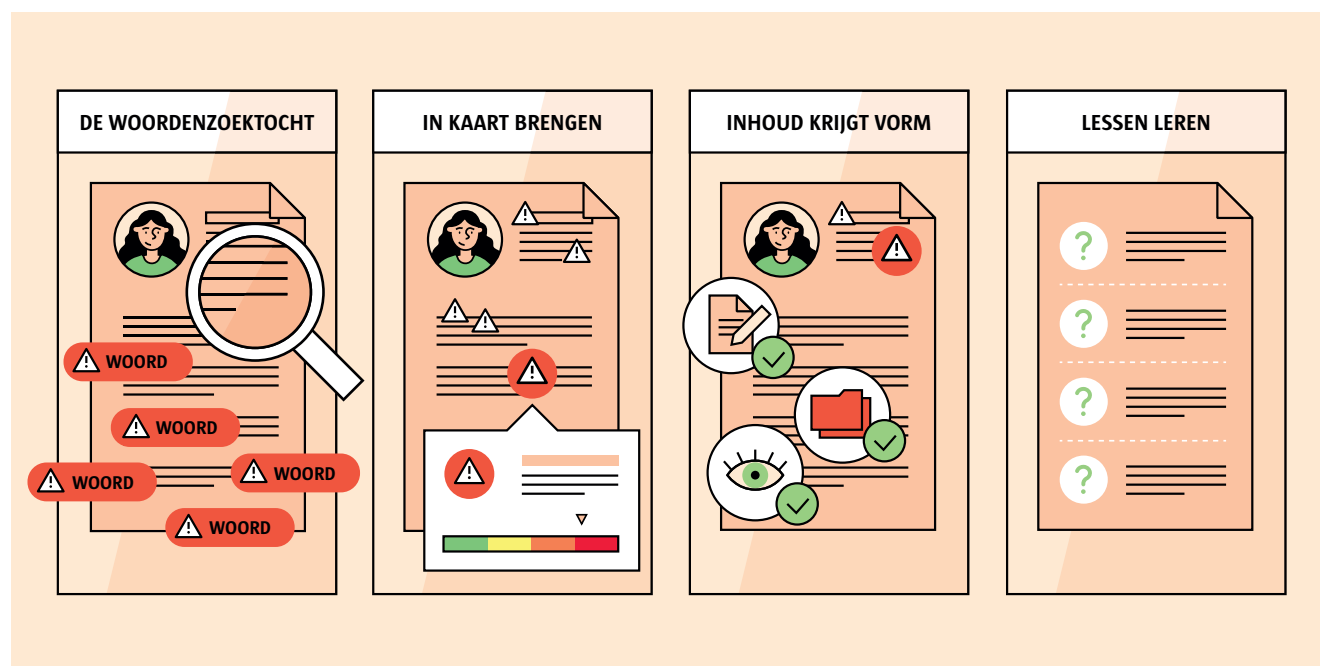
Met een risicoanalyse gaan we dus alle gevoelige informatie analyseren, identificeren én correct verwerken, voor eender welk type gegevens. Een interview houdt dan wel herinneringen aan het vorige leven van Emzar levend, maar brengt ook een pak privacykwes-ties met zich mee. In het geval van een museumcollectie met biografisch migratie-erfgoed stelden we een risicoanalyse op. Hiervoor haalden we inspiratie uit de betrouwbare methode van The British Library om interviews op gevoelige onderwerpen af te toetsen.

In de volgende hoofdstukken ontdek je welke stappen we in de risicoanalyse ondernemen die helemaal in lijn liggen met de AVG.

AANPAK RISICOANALYSE

Bestaat het risico dat iemand lichamelijke, materiële of emotionele schade oploopt door gegevensverwerking? In het geval van onze collectie biografisch migratie-erfgoed zou het onder meer kunnen dat gevoelige thema's opduiken in deze interviews, zoals dat van Emzar. Dit zou bijvoorbeeld heel emotioneel kunnen zijn voor alle betrokkenen. Hier vormt de risicoanalyse een ideaal, betrouwbaar redmiddel.

Om al deze privacykwesties te vermijden, volgen we een vaste volgorde in de risicoanalyse. Elke stap doen we gedetailleerd uit de doeken in de volgende hoofdstukken:

1. De woordenzoektocht

- Eerst wordt de context van de gegevens bekeken. Wat is de achtergrondinformatie bij het interview met Emzar?
- In het transcript van het interview zoeken we naar een brede waaier aan gevoelige termen, zoals 'homo', 'LGBTQIA+', 'homofoob', enz.
- We toetsen de context van het interview af met mogelijke gevoelige termen. Hoe groot zijn de mogelijke privacy-inbreuken? Is er een groot risico op nare gevolgen voor Emzar als we het zonder controle en toestemming publiceren?

2. In kaart brengen

- Op de gevonden gevoelige termen volgt een risicoanalyse. Die categoriseert de mogelijke risico's in een grafische weergave.
- We beoordelen de risico's en bekijken aanbevelingen om ze te beperken.

3. Inhoud krijgt vorm

Afhankelijk van het risiconiveau nemen we acties. We willen zo de inhoud van het interview met Emzar op een passende manier registreren, bewaren en/of ontsluiten (publiek maken).

4. Lessen leren

Via een evaluatie krijgen we inzichten en maken we toekomstige risicoanalyses en besluitvormingen makkelijker. We stellen onszelf heel wat vragen, net als de geïnterviewde, in dit geval Emzar. Hoe ervoer hij deze risicoanalyse? Wat verwachtte hij ervan? En wat betekende deze risicoanalyse voor ons als erfgoedbewarende instelling?

DE WOORDENZOEKTOCHT

Wat is de ruime context van de gegevens?

Een interview komt nooit vanzelf: het heeft altijd een context en een omkadering. Om mogelijke inbreuken op de privacy helemaal te kunnen uitspitten, moeten we die context bekijken. De voorbereidingsfase is daar het ideale hulpmiddel voor.

We stellen ons onder meer deze vragen:

WIE NAM HET INTERVIEW VAN EMZAR AF?

WAAROM WERD DIT INTERVIEW GEORGANISEERD EN WIE WAS DE VOORTREKKER?

WAT WAS HET DOEL ERVAN?

WORDT DE INHOUD BEWAARD OF NIET?

KENNEN DE BETROKKEN PERSONEN ELKAAR OF WAS ER EEN TUSSENPERSOON?

Toestemming, de sleutel tot succes

Als eenmaal de context van het interview duidelijk is, gaan we breder kijken. We onderzoeken elke vorm van ongemak bij de geïnterviewde, in dit geval Emzar. Ook als het interview gevoelige onderwerpen raakt en er geen duidelijke afspraken zijn rond de publicatie ervan, is er een risico om de inhoud te publiceren.

Een interview kan niet zomaar publiek gemaakt worden als er bepaalde factoren meespelen, zoals:

DE GEÏNTERVIEWDE VOELDE ZICH ONGEMAKKELIJK

ER IS GEEN OVEREENKOMST OVER PUBLICATIE VAN DE INHOUD

DE GEVOELIGE ONDERWERPEN MAKEN ETHISCHE PUBLICATIE MOEILIK

ER HANGT EEN TERUGHOUDENDE SFEER NA HET INTERVIEW

Objectief kader

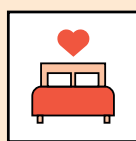
Mogen we dan geen enkele gevoelige inhoud publiek maken? Toch wel! We mogen volgens de AVG bepaalde gegevens onder strikte voorwaarden toch verwerken. Deze wetgeving geeft ons in feite een duidelijk houvast.

Via dit objectieve kader controleren we of een interview zeer persoonlijke informatie bevat, zoals medische, strafrechtelijke, biometrische, etnische, politieke en religieuze gegevens. Ook informatie over lidmaatschap van verenigingen en seksuele geaardheid moet zorgvuldig verwerkt worden volgens het wettelijke kader van de AVG. Het interview met Emzar bevat veel info over geaardheid, politiek en activisme: heel wat delicate, privacygevoelige onderwerpen die vallen onder de noemer raciale of etnische gegevens.

BIJZONDERE CATEGORIEËN VAN PERSOONSgegevens

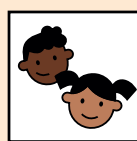
RACIALE OF ETNISCHE GEGEVENS

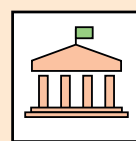
GEGEVENS OVER HET SEKSUELE LEVEN

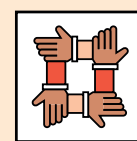
BIOMETRISCHE GEGEVENS

MINDERJARIGEN

POLITIEKE GEGEVENS

VAKBONDGERELATEERDE GEGEVENS

FILOSOFISCHE OF RELIGIEUZE OVERTUIGINGEN

MEDISCHE GEGEVENS

STRAFRECHTELIJKE GEGEVENS

MILITAIRE ACTIVITEIT

BELEDIGING, LASTER EN SMAAD

Extra screening op mogelijke beledigingen, laster, smaad, informatie over minderjarigen en elke vorm van ongemak is geen overbodige luxe om privacykwesaties te vermijden.

Inhoud letterlijk verwerken

Het is duidelijk: we moeten een berg aan informatie verwerken om te weten of een interview al dan niet de privacyrechten schendt. En daar zit ook meteen de bottleneck. Letterlijk elk woord van het gesprek met Emzar moeten we controleren. Over een tijdrovend proces gesproken!

Gelukkig zijn er (automatische) transcripties: digitale verwerkingen die de gesproken tekst omzetten naar een doorzoekbaar tekstbestand. Hierop kan je dan zeer gericht naar gevoelige (persoonlijke) gegevens en termen zoeken. Zijn er trouwens bijkomende documenten, zoals samenvattingen of andere inhoudelijke fiches? Dan geven die ons extra hints rond gevoelige inhoud: altijd handig!

Gevoelig = geweigerd?

Staan er effectief gevoeligheden in het interview, zoals bij Emzar zeker het geval is? Dan nog blijft de vraag of dit wel zorgt voor een privacyrisico voor de betrokkenen. De context van Emzars interview - zoals we in het begin onderzochten - helpt mee voldoen aan de AVG.

Het wettelijk karakter rond de risicoanalyse vereist namelijk minstens een van deze drie voorwaarden voor de verwerking van gevoelige inhoud. Zelf streven we ernaar om te voldoen aan een van de eerste twee:

	<p>DE BETROKKENEN GAVEN UITDRUKKELIJK TOESTEMMING (IN DE MATE VAN HET MOGELIJKE).</p>	
	<p>DE GEGEVENS ZIJN DOOR DE BETROKKENEN OPENBAAR GEMAAKT.</p>	
	<p>DE VERWERKING VAN DE INHOUD IS ESSENTIEEL VOOR ARCHIVERING IN HET ALGEMEEN BELANG, WETENSCHAPPELIJK OF HISTORISCH ONDERZOEK, OF STATISTISCHE DOELEINDEN.</p>	

Archivering voor historisch onderzoek

Als museum valt onze verwerking van persoonsgegevens onder de voorwaarde van ‘archivering voor historisch onderzoek’. Dat maakt het voor ons wettelijk veilig om materiaal zonder toestemming van de betrokkenen te verwerken. Maar: dat gaat tegen onze normen in!

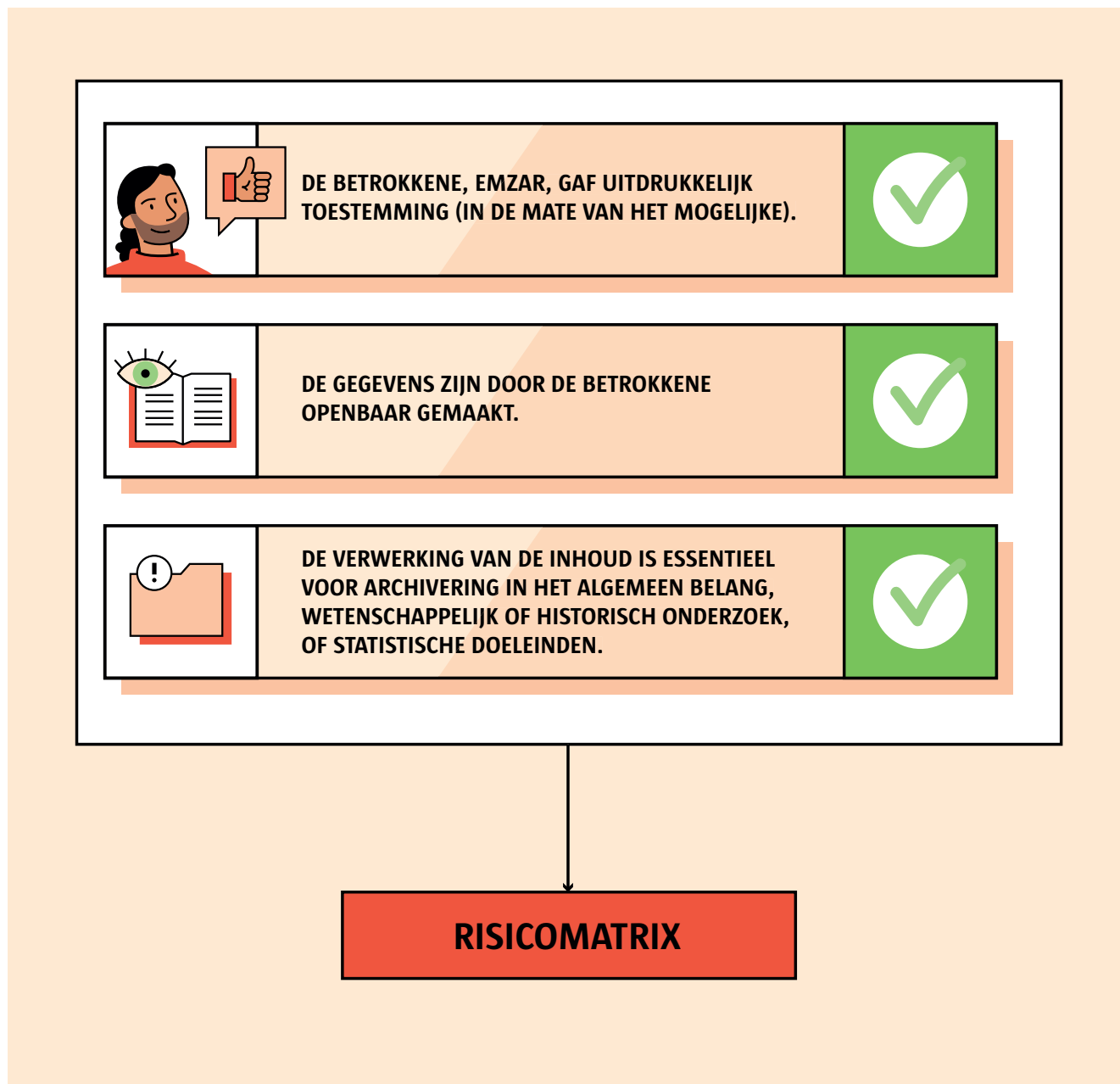
Omdat we veel waarde hechten aan ethiek, willen we graag toestemming van de betrokkenen: iets dat vaak moeilijk te verkrijgen is. Daarom vormt deze risicoanalyse ons ethisch kader en willen we ofwel toestemming van de betrokkene, of gegevens die zelf openbaar werden gemaakt door de betrokkene.

Uiteindelijk draait het om respect voor Emzar en diens privacy. In de volgende verwerkingsstap bekijken we de verschillende risiconiveaus van de gevoelige inhoud.

IN KAART BRENGEN

Hoe groot is het risico op privacykwesties?

Kennen we de brede context van Emzars interview? Weten we over welke gevoelige termen het gaat? Is er een algemeen akkoord rond de bekendmaking van de inhoud? Dan is het tijd om de risico's rond schending van de rechten en vrijheden van Emzar en de betrokkenen in te schatten. Hiervoor gebruiken we in de meeste gevallen een handige risicomatrix.

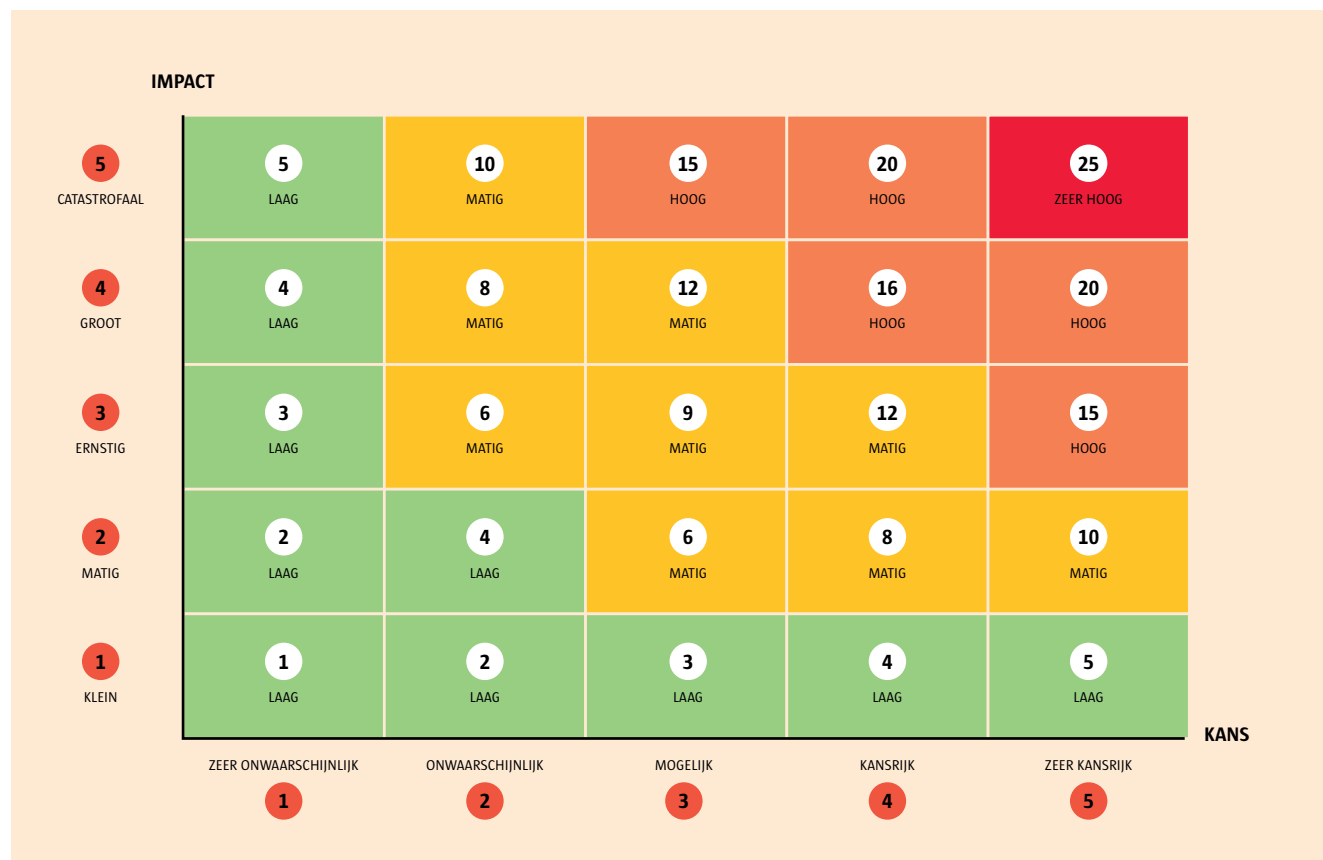

Risicomatrix

Meten, categoriseren en visualiseren van risico's doen we met een risicomatrix. Elk risico heeft twee kenmerken:

- de kans op een risico
- de impact ervan

Het product van beide factoren levert een score op: Hoe hoger elke factor, hoe hoger het risico op nare gevolgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.

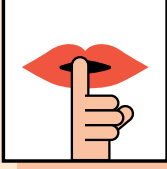

Op de matrix hebben 'impact' en 'kans' hun eigen schaal. Een impact op de privacy van iemand gaat van waarde 1 (klein) tot waarde 5 (catastrofaal). De kans dat zo'n risico voorvalt gaat van waarde 1 (zeer onwaarschijnlijk) tot waarde 5 (zeer kansrijk). Zo zien we meteen hoe ernstig elk risico kan zijn: 'laag', 'matig', 'hoog' tot 'zeer hoog'.

Concrete risico's

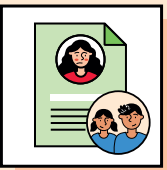
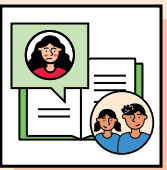
Wat is nu een 'risico'? Artikel 75 van de AVG maakt deze term heel concreet: het gaat hier om risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen die kunnen leiden tot:

OVERZICHT VERSCHILLENDE RISICO'S

			
DISCRIMINATIE OF UITSLUITING	IDENTITEITSDIEFSTAL OF -FRAUDE	FINANCIËLE PROBLEMEN	REPUTATIESCHADE
			
PUBLIEK MAKEN VAN BEROEPSGEHEIME PERSOONSgegevens	HERKENBAAR MAKEN VAN ANONIEME PERSONEN	ELK AANZIENLIJK FINANCIËEL OF MAATSCHAPPELIJK NADEEL	

Al deze risico's vallen onder een van deze vijf categorieën, namelijk schade door:

CATEGORIEËN CONTENTMATRIX

				
1	2	3	4	5
GEVOELIGE PERSOONSgegevens	VERMELDING IN GEVOELIGE CONTEXT	VERTROUWELIJKE INFO DIE GEHEIM MOEST BLIJVEN	GEVOELIGE PERSOONSgegevens DIE DE RECHTSTREEKSE FAMILIE BENADELLEN	VERMELDING IN GEVOELIGE CONTEXT DIE DE RECHTSTREEKSE FAMILIE BENADELLEN

Betrokkenen

De betrokkenen die privacyschade kunnen lijden wanneer het interview publiek wordt, zijn in Emzars geval:

DE GEÏNTERVIEWDE:
EMZAR ZELF

DERDEN DIE EMZAR
VERMELDT

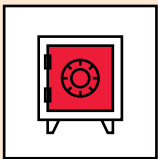

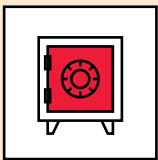

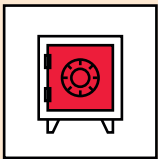

ONMIDDELIJKE FAMILIE
VAN EMZAR

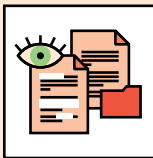
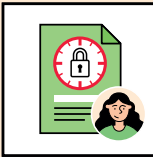
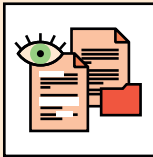

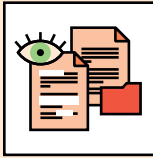

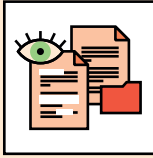

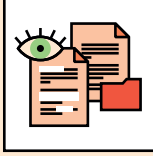
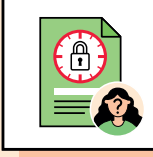
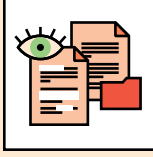

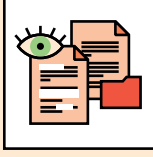
Tabel: basisrisico's

In onderstaande tabel sommen we de basisrisico's op en komen we tot de juiste actie bij elk niveau.

Je leest alles over de acties die bij elk risiconiveau horen in hoofdstuk 5 ('Inhoud krijgt vorm').

			RISICO	
	DE INHOUD BEVAT GEVOELIGE PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN DE SCHENKER, ZOALS ADRES, GEAARDHEID, POLITIEKE VOORKEUR, MEDISCHE INFO OF MEER.	25 ZEER HOOG	→	
	DE SCHENKER WORDT VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT, ZOALS OVERSPEL, GEWELD OF MISDAAD.	25 ZEER HOOG	→	
	HET VERHAAL BEVAT VERTROUWELIJKE (BEROEPS)GEGEVENS DIE DE SCHENKER BENADEELT EN DIE NOG NIET VERJAARD ZIJN.	25 ZEER HOOG	→	

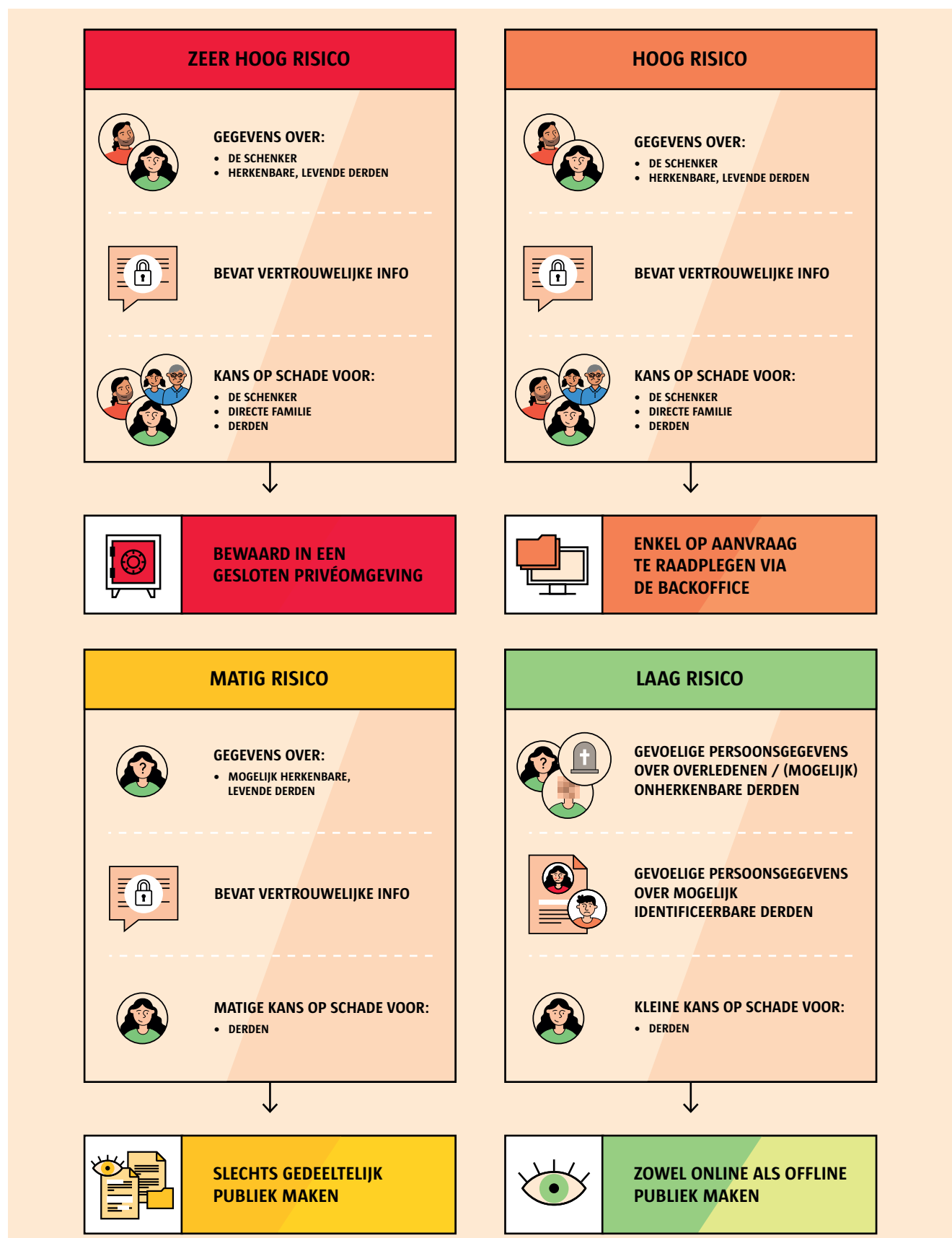
			RISICO	
	GEVOELIGE PERSOONSgegevens (zoals strikt persoonlijke informatie) zorgen voor schade bij de familieleden.	20 HOOG	→	
	FAMILIELEDEN WORDEN VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT (zoals overspel, geweld, misdaad ...).	20 HOOG	→	
	DE INHOUD BEVAT PERSOONSgegevens van herkenbare betrokkenen, zoals adres, geaardheid, politieke voorkeur, enz.	16 HOOG	→	
	FAMILIELEDEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE NOG NIET VERJAARD IS.	16 HOOG	→	

			RISICO		
	HERKENBARE BETROKKENEN WORDEN VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT (ZOALS OVERSPEL, GEWELD, MISDAAD ...).	12 MATIG	→		
	HERKENBARE BETROKKENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE NOG NIET VERJAARD IS.	12 MATIG	→		
	FAMILIELEDEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE ONDERTUSSEN WEL AL VERJAARD IS.	12 MATIG	→		
	DE BETROKKENEN ZIJN MOGELIJK HERKENBAAR EN DE INHOUD BEVAT HUN PERSOONSgegevens, ZOALS ADRES, GEAARDHEID, POLITIEKE VOORKEUR, ENZ.	9 MATIG	→		
	HERKENBARE BETROKKENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE ONDERTUSSEN WEL AL VERJAARD IS.	9 MATIG	→		
	DE BETROKKENEN ZIJN MOGELIJK HERKENBAAR EN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE NOG NIET VERJAARD IS.	9 MATIG	→		
	DE INHOUD BEVAT PERSOONSgegevens VAN HERKENBARE BETROKKENEN OF OVERLEDENEN, ZOALS ADRES, GEAARDHEID, POLITIEKE VOORKEUR, ENZ.	9 MATIG	→		

		RISICO	
	DE BETROKKENEN ZIJN MOGELIJK HERKENBAAR EN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE ONDERTUSSEN WEL AL VERJAARD IS.	4 LAAG	
	DE BETROKKENEN ZIJN MOGELIJK HERKENBAAR EN WORDEN VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT (ZOALS OVERSPEL, GEWELD, MISDAAD ...).	4 LAAG	
	HERKENBARE BETROKKENEN OF OVERLEDENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE NOG NIET VERJAARD IS.	4 LAAG	
	OVERLEDENEN OF HERKENBARE BETROKKENEN WORDEN VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT (ZOALS OVERSPEL, GEWELD, MISDAAD ...).	3 LAAG	
	DE INHOUD BEVAT PERSOONSgegevens VAN ONHERKENBARE BETROKKENEN, ZOALS ADRES, GEAARDHEID, POLITIEKE VOORKEUR, ENZ.	1 LAAG	
	ONHERKENBARE BETROKKENEN WORDEN VERMELD IN GEVOELIGE CONTEXT (ZOALS OVERSPEL, GEWELD, MISDAAD ...).	1 LAAG	
	ONHERKENBARE BETROKKENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE NOG NIET VERJAARD IS.	1 LAAG	
	ONHERKENBARE BETROKKENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE AL VERJAARD IS.	1 LAAG	
	OVERLEDENEN OF HERKENBARE BETROKKENEN ERVAREN SCHADE DOOR VERTROUWELIJKE (BEROEPS)INFORMATIE DIE AL VERJAARD IS.	1 LAAG	

Zonder risicomatrix

Moeten we altijd een volledige risicomatrix gebruiken? Zeker niet! Een snel hulpmiddel is onderstaande tabel. We berekenen wel eerst nog het risiconiveau. Een beschrijving van het risico en een aanbeveling over de beste manier van ontsluiten helpt ons om de juiste beslissing te nemen.

INHOUD KRIJGT VORM

Hoe publiek maken we de inhoud?

De volgende stap is om concrete maatregelen te nemen rond het ontsluiten, afhankelijk van het berekende risiconiveau. We beslissen hoe we de interviews en verhalen op de beste manier registreren, bewaren en/of ontsluiten in ons collectiebeheersysteem en op diverse publieksplatformen.

We registreren interviews uit de collectie van het Red Star Line Museum in ons collectiebeheersysteem. In dit systeem leggen we gebruiksbeperkingen vast in de velden ‘Speciale eisen’ en ‘Vertrouwelijkheid bijzonderheden’. Hier houden we rekening met de toegang die collega’s van Antwerpse stedelijke musea en erfgoedinstellingen tot deze informatie hebben via de stedelijke beeldbank. We vullen deze velden in vanaf een risiconiveau van ‘matig’.

Er zijn vier risiconiveaus rond privacykwesties, daarnaast zijn er drie manieren om deze interviews publiek te maken:

RISICOMETER

ZEER HOOG

HOOG

MATIG

LAAG

MANIEREN VAN ONTSLUITEN

	HET INTERVIEW IS ZICHTBAAR (MAAR NIET TE DOWNLOADEN) VOOR ELKE INTERNETGEBRUIKER.
	HET INTERVIEW IS ENKEL TE RAADPLEGEN VIA DE BACKOFFICE. DIT MAAKT HET ENKEL TOEGANKELIJK VOOR ALLE GEBRUIKERS VAN DE STEDELIJKE BEELDBANK, EXTERNE ONDERZOEKERS EN PERSONEELSLEDEN VAN HET RED STAR LINE MUSEUM.
	HET INTERVIEW ZIT VEILIG IN EEN GESLOTEN PRIVÉOMGEVING. ENKEL PERSONEELSLEDEN VAN HET RED STAR LINE MUSEUM HEBBEN TOEGANG.

Besluitvorming

Om te beslissen hoe we deze interviews bewaren en ontsluiten volgen we simpelweg de vier risiconiveaus.

VERHALEN MET EEN LAAG RISICONIVEAU KOMEN PUBLIEK, ZOWEL ONLINE ALS OFFLINE (TYPE A).

De kijker krijgt alle bijhorende metadata en (persoonlijke) informatie mee. Op de Stedelijke beeldbank zijn de interviews zichtbaar, maar niet downloadbaar, met duidelijke informatie over rechten via onderstaande melding:

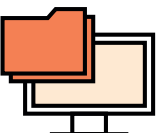
“Op het Werk en/of het mediabestand zijn auteursrechten en/of andere restricties van toepassing. U mag het Werk en/of het mediabestand niet kopiëren en gebruiken zonder toelating van de rechthebbende(n).”

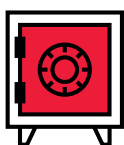
BIJ EEN MATIG RISICONIVEAU MAKEN WE SLECHTS FRAGMENTEN VAN GEGEVENS PUBLIEK TOEGANKELIJK (TYPE B).

Het originele interview bewaren we in de backoffice, enkel zichtbaar voor mensen met een account bij de Stedelijke beeldbank. Externen raadplegen het enkel op verzoek en onder voorwaarden. De rechtenmelding in het systeem is als volgt:

“Het mediabestand is enkel ter preservatie of documentatie, en is daarom enkel zichtbaar voor gebruikers van de Stedelijke beeldbank. Er kunnen ook auteursrechten rusten op het Werk en/of het mediabestand. Als een externe gebruiker het Werk wil gebruiken, neem dan eerst contact op met de beherende instelling.”

VERHALEN MET EEN HOOG RISICONIVEAU BEWAREN WE ENKEL IN DE BACKOFFICE, MET OOK HIER RAADPLEGING OP AANVRAAG EN ONDER STRIKTE VOORWAARDEN (TYPE B).

VERHALEN MET ZEER HOOG RISICONIVEAU MAKEN WE NIET PUBLIEK. WE BEWAREN ZE IN EEN GESLOTEN OMGEVING, WAAR ENKEL MEDEWERKERS VAN HET RED STAR LINE MUSEUM TOEGANG TOT HEBBEN (TYPE C).

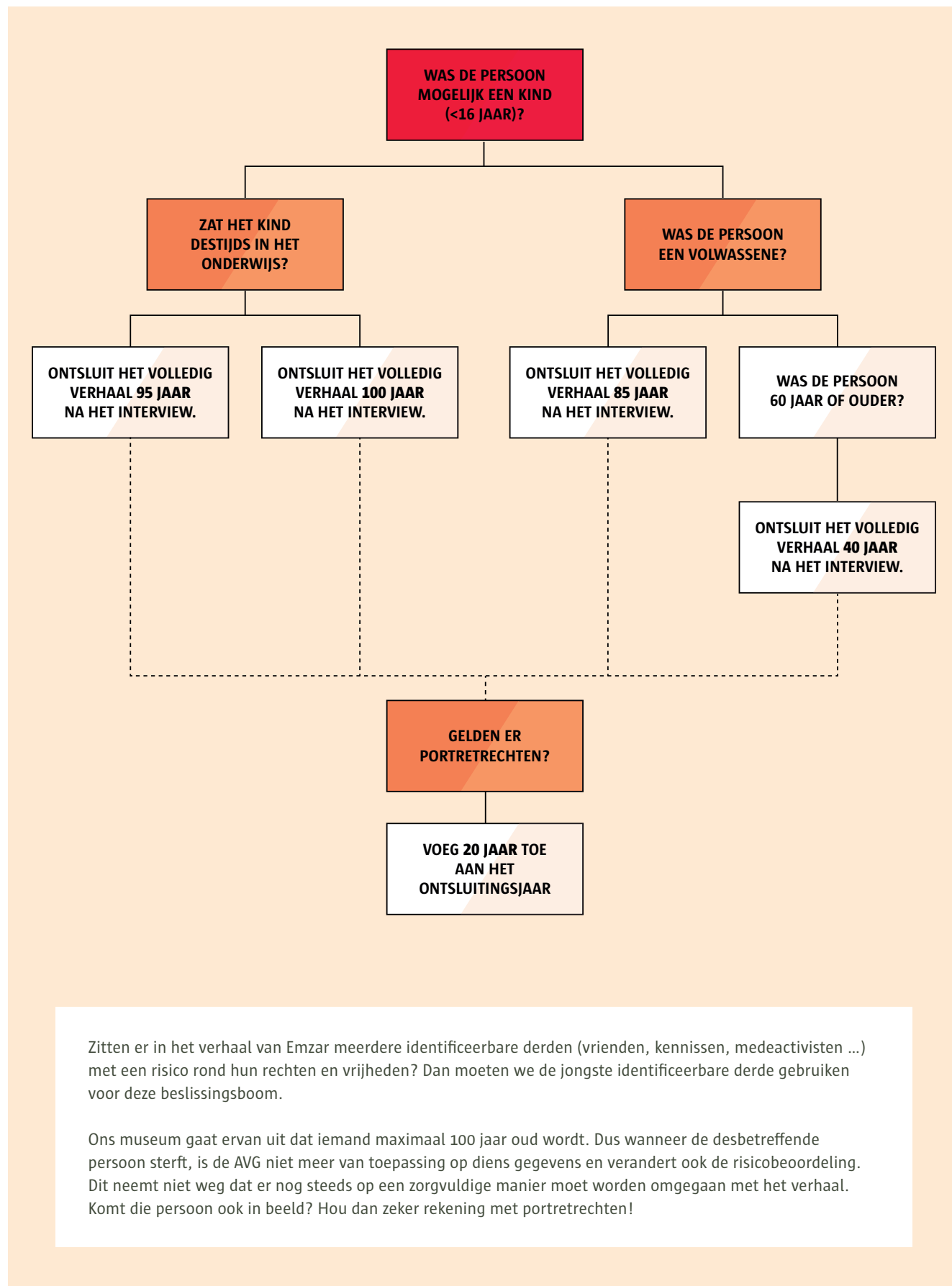
Verjaring van de privacy

Van zodra we spreken van een matig risiconiveau zetten we het **volledig** verhaal nog niet online.

Maar privacy en beslissingen rond persoonsgegevens kunnen net als auteursrechten ook verjaren. Gaan er meerdere jaren tijd over? Dan worden alle gegevens van Emzar uiteindelijk publiek gemaakt, wanneer nodig. Is het niet meer van belang om de gegevens te bewaren? Dan moet de data wel worden verwijderd of anoniem gemaakt worden.

De publicatie van het volledige interview voor elke gebruiker van het internet is dus **altijd** mogelijk, zolang dit in lijn is met de AVG.

Voor het volledig kunnen ontsluiten kies je een tijdstip volgens deze beslissingsboom:

Zitten er in het verhaal van Emzar meerdere identificeerbare derden (vrienden, kennissen, medeactivisten ...) met een risico rond hun rechten en vrijheden? Dan moeten we de jongste identificeerbare derde gebruiken voor deze beslissingsboom.

Ons museum gaat ervan uit dat iemand maximaal 100 jaar oud wordt. Dus wanneer de desbetreffende persoon sterft, is de AVG niet meer van toepassing op diens gegevens en verandert ook de risicobeoordeling. Dit neemt niet weg dat er nog steeds op een zorgvuldige manier moet worden omgegaan met het verhaal. Komt die persoon ook in beeld? Hou dan zeker rekening met portretrechten!

LESSEN LEREN

Elke risicoanalyse mag dan wel het vaste stramien ondergaan van contextbepaling, screening op gevoeligheden en het in kaart brengen van risico's, toch zijn de uiteindelijke acties en besluiten in elke case anders.

Hoog risico, toch publiek

In het geval van Emzar is er een hoog risico op privacyproblemen en inbreuken op rechten en vrijheden. Toch geeft hier de beslissing van de schenker (en de protagonist) de doorslag. Emzar vindt het essentieel om een ruimte te hebben om te praten over de realiteit als LGBTQIA+activist in Georgië. Hij wou koste wat kost dit verhaal delen met de buitenwereld: het gaf hem zelfvertrouwen en energie om als activist verder op de barricaden te blijven staan.

Beslissen is overleggen

Wat als we toch niet kunnen werken volgens de risicomatrix? En wat doen we wanneer dit proces onvoldoende duidelijkheid schept? Dan documenteren we onze werkwijze in de nodige dossiers en houden we zo (nieuwe) collega's op de hoogte.

Met de schenker van het interview nemen we telkens de tijd om de genomen beslissing te overleggen. We spraken dus uitgebreid met Emzar en wilden zijn pijnpunten in het proces blootleggen. We kijken ook naar onszelf: hoe pakken we zo'n specifieke case beter aan? En niet onbelangrijk: wat waren de gevolgen voor Emzar en zijn naasten nadat de inhoud werd gedeeld?

Elk verhaal is even uniek

Als erfgoedinstelling bekijken we elk verhaal met evenveel aandacht. De verwerking van mondelinge geschiedenis hangt af van heel wat factoren die de uitkomst positief en negatief beïnvloeden. In eer en geweten handelen komt voor ons dus steeds op de eerste plaats, ook in het geval van Emzar.

Het doel van het Red Star Line museum is om als vertrouwenspersoon een veilige omgeving te creëren. Zo zorgen we voor een gelijkwaardige ontmoeting en uitwisseling van informatie die zowel erfgoed en mens correct behandelen. Dit helpt ons om getuigen te vinden met aangrijpende verhalen en zorgt dat we al deze verhalen op een ethische manier naar buiten kunnen brengen, met respect voor alle betrokkenen.

COLOFON

Wettelijk depot: D/2024/0306/82

Auteur: Rabab Hammoudi

Ontwerp: volta bv

Publicatiedatum: augustus 2024

Verantwoordelijke uitgever:

Karen Moeskops
Red Star Line Museum
Montevideostraat 3
2000 Antwerpen

Contact:

Rabab Hammoudi
collectiemedewerker biografische collecties
rabab.hammoudi@antwerpen.be
T +32 487228564

Mede gefinancierd
in het kader van de
respons van de Unie op
de COVID-19-pandemie